

Подальші дослідження будуть розширені на інші сакральні об'єкти польсько-українського прикордоння. Це важливо в аспекті задокументування актуального стану існуючих сакральних пам'яток, відтворення здеставованих і неіснуючих церков задля збереження культурної спадщини у ландшафті.

Література

1. Кармазин-Каковський Н. Архітектура бойківської церкви / Н. Кармазин-Каковський. – Новий Йорк, Філадельфія, 1987. – 200 с.
2. Сліпченко Н. Проблема збереження дерев'яних храмів в Україні / Н. Сліпченко, І. Могитич // Вісник Укрзахідпроектреставрація. – 2005. – № 15.
3. Слободян В. Церкви України. Перемиська єпархія / В. Слободян. – Львів : Вид-во "Світ", 1998. – 863 с.
4. Щербаківський В. Церкви на Бойківщині / В. Щербаківський // Літопис Бойківщини. – 1970. – № 3-4. – С. 14-29.
5. Apokryf Ruski. Otwarte Ukrainskie Zasoby Naukowe / Ruski Apokryf. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.apokryfruski.org/>.
6. Bell J.A. 3ds max 6. Skuteczne rozwiązania / J.A. Bell. – Warszawa : Wyd-wo Helion. – 2004. – 126 p.
7. Berndt E., Carlos J. Cultural heritage in the mature era of computer graphics / E. Berndt, J. Carlos // IEEE Computer Graphics and Applications. – 2000. – № 20(1). – С. 36-37.
8. Koutsoudis A. On 3D reconstruction of the old city of Xanthi. A minimum budget approach to virtual touring based on photogrammetry / A. Koutsoudis, F. Arnaoutoglou, C. Chamzas // Journal of Cultural Heritage. – 2007. – № 8. – С. 26-31.
9. Kozak H. Three-dimension modeling in reconstruction of old wooden church in Ukraine / H. Kozak, A. Stepień, I. Kozak // Kultura i Historia. – 2012. – № 21.
10. Lu D. Digital preservation of heritages: technologies and applications / D. Lu, Y. Pan. – Hangzhou : Zhejiang University Press. – 2009.
11. Myczkowski Z. Ochrona zabytków kulturowych / Z. Myczkowski // Monografie Bieszczadzkie. – Nowy Sącz. – 2001. – Т. 13.
12. Shashi M. Use of photogrammetry in 3D modeling and visualization of buildings / M. Shashi, K. Jain // ARPN Journal of Engineering and Applied Sciences. – 2007. – № 2(2). – С. 37-40.
13. Stepień A. Trójwymiarowa rekonstrukcja obiektu architektoniczno – krajobrazowego – na przykładzie nieistniejącej cerkwi w Beniowej (Bieszczady Zachodnie) / A. Stepień, I. Kozak, H. Kozak // Roczniki Bieszczadzkie. – 2011. – Т. 19. – С. 378-387.

Козак Г.Г., Козак И.И., Степень А. Пример трехмерной реконструкции украинских церквей и окружающего их ландшафта на Польско-Украинском пограничьи

Представлены разные способы трёхмерной реконструкции архитектурного ландшафта на примере несуществующей церкви в селе Бенёва и существующей в селе Потелич. Показаны особенности церквей как объектов трёхмерной реконструкции в соединении с элементами окружающего ландшафта. Описанные элементы 3D визуализации послужили основой в создании краткого фильма.

Ключевые слова: деревянная церковь, трёхмерная реконструкция, культурный ландшафт.

Kozak H.H., Kozak I.I., Stepień A.M. An example of three-dimensional reconstruction of Ukrainian churches and their surrounding landscape on the Polish-Ukrainian border

The different methods of three-dimensional reconstruction of the architectural landscape for example of non-existent church in the Beniowa village and existing one in the Potelych village are presented. The features of the churches as a objects of three-dimensional reconstruction, combined with elements of the landscape. Elements of 3D visualization are described. They served as the basis to create a short 3D film.

Keywords: wooden church, three-dimensional reconstruction, cultural landscape.

УДК 712.2:159.937.51 Проф. Н.О. Олексійченко, д-р с.-г. наук; магістрант М.С. Мавко – НУ біоресурсів і природокористування України, м. Київ

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ КОЛОРИТУ ЛАНДШАФТУ

Наведено аналіз методичних підходів до оцінювання колориту ландшафту та результати досліджень колориту паркової території, запропоновано шляхи поліпшення колористичного середовища парку відповідно до його функціонального призначення.

Ключові слова: колорит ландшафту, методичні підходи, парк, носії кольору, функціональне призначення.

Колір відіграє дуже важливу роль у сприйнятті та формуванні будь-якого предметно-просторового середовища, під час споглядання він здатний здійснювати вплив на фізіологічний стан людини, її настрій, емоції тощо. Для цілеспрямованого використання дії кольору в ландшафті необхідно володіти знаннями колористики та психології кольору, поєднуючи їх, можна створювати ландшафти, які б здійснювали певний вплив на людину. Такий підхід до кольору дає змогу застосовувати колористику для формування комфортного середовища залежно від ідейного навантаження садово-паркового об'єкта, його функціонального призначення, стилістичних та інших особливостей.

Колоритом називають загальний характер забарвлення предмета або простору, що виникає внаслідок спільної дії всіх кольірних компонентів композиції під час сприйняття людиною. Колорит є системою кольорів, яка характеризується цілісністю, єдністю та формує сумарне враження від всіх кольорів, які створюють композицію [3]. Він може бути підпорядкований провідному кольору, побудований на основі нюансних або контрастних поєднань кольорів. За допомогою колориту можна надати середовищу певного настрою – спокійного, радісного, тривожного чи сумного [1].

Питаннями впливу кольору на людину почали цікавитись ще в Стародавній Греції, наприклад Демокріт висловлював свої спостереження з цього приводу ще у 450 р. до н.е. У XVII ст. інтерес до кольору значно зріс, що було зумовлено дослідженнями Ньютона, однак колоритом ландшафту дослідники почали цікавитись значно пізніше, що зумовило фрагментарність даних з цього питання на сучасному етапі. Колір досліджують в різних аспектах: фізика вивчає колір як оптичне явище; в психології увага зосереджується на впливі кольорів на психоемоційний стан людини; архітектори та дизайнери інтер'єру розглядають колір як засіб формування предметно-просторового середовища будівель та приміщень; в живописі колір розглядають, як основний засіб зображення та важливий компонент під час побудови композиції. У ландшафтному дизайні колір, поряд з формою, відіграє чи не найголовнішу роль у формуванні просторового середовища та композиції садово-паркового об'єкта.

Метою наших досліджень є виявлення і систематизація теоретичних напрацювань з питань колористики ландшафту та методичних підходів до оцінювання колориту природного середовища, а також оцінювання колориту парку Національного технічного університету України (НТУУ) "КПІ".

Об'єкти та методика досліджень. Об'єктом дослідження є методичні підходи до оцінювання колориту ландшафту. В ході роботи були опрацьовані літературні джерела, іконографічні та фотографічні матеріали, які мають безпосередній або опосередкований стосунок до тематики. Для дослідження колориту паркового середовища було обрано парк НТУУ "КПІ". Оцінювання колориту парку проведено за сформованою нами методикою [5], яка полягає в аналізі колориту основних видових точок (місць рекреації) садово-паркового об'єкта (на основі фотографічних матеріалів) та їх комп'ютерній обробці за допомогою програми "GIMP Image Manipulation Program" (операція індексація кольорів) і, отже, визначенні переважаючих кольорів, які формують колорит видової точки. Внаслідок зведення отриманих даних по видових точках, можна отримати основні кольори та їх відтінки, які формують колорит садово-паркового об'єкта загалом.

Результати досліджень. Науковий підхід до колористики, як науки, сформувався в XVII ст., з того часу вона проникла в різноманітні сфери науки, що зумовлено її важливістю. Основні теоретичні положення колористики в мистецтві та архітектурі розробили такі вчені, як С. Алексеев [3], Ж.Ф. Ланкло, Ф. і М. Кле, А.В. Ефимов [7], Г.И. Панксов [8], у сфері психології кольору працювали Б.А. Базима [4], Г. Фрилинг [9]. Окремі аспекти колористики в природному середовищі зачіпали в своїх роботах такі вчені, як: Ж.Ф. Ланкло, Ф. і М. Кле [7], Г.И. Панксов [8], С.И. Абишева [1], Е.Н. Авадьяева [2], Д.І. Георгберідзе [6].

Внаслідок аналізу літературних джерел щодо методів оцінювання колориту ландшафту виявлено, що найбільш детально методи та послідовність аналізу колориту ландшафту описано французькими колористами Ж.Ф. Ланкло та Ф. і М. Кле [7], які оцінювали колорит міського ландшафту – його архітектуру та оточення. Основним завданням наведеної методики є оцінювання природного ландшафту, який оточує місто та добір колористичної гами для архітектурних споруд міста. Методика оцінки колориту середовища Ж.Ф. Ланкло включає в себе три фази: аналіз ландшафту, візуальний синтез та розробку "азбуки кольорів", адаптованої до місцевості. Методика може бути використана в дослідженні будь-якого середовища, дає змогу аналізувати природні ландшафти з незначним включенням архітектурних об'єктів і міських ландшафтів, в яких компоненти природи виявляються в оточенні архітектури.

Російський архітектор Г.І. Панксов розробив методику комплексного проектування колористичного середовища міста, яка складається з таких етапів: аналіз вихідних даних, їх синтез та узагальнення, формування творчої концепції, розроблення проекту та його реалізація [8]. Ця методика призначена для формування прибережних зон міст і також, спрямована на гармонійне поєднання архітектури міста та його природного оточення.

Колорит парку та міста мають значні відмінності, переважно, за рахунок різниці у носіях кольору, які в просторовому середовищі, згідно з класифікацією С.І. Абишевої, поділяють на постійні, умовно змінні та мінливі [1]. Відповідно, в міському середовищі переважають постійні колірні носії (архітектурні споруди), а в парковому – мінливі та умовно-змінні (насадження).

Специфіка просторового сприйняття кольору в ландшафті полягає також у тому, що воно відбувається при русі спостерігача. С.І. Абишева поділяє процес сприйняття просторової композиції залежно від виду руху: при поступальному русі (при переході з одного простору в інший) чи панорамному (при огляді тільки одного простору) [1].

Складність оцінювання колористичних особливостей ландшафту полягає у постійних змінах, що відбуваються упродовж дня, року та тривалішого часу. Сезонні зміни колориту ландшафту вивчала Е.Н. Авадьяева, яка класифікує колорит паркового простору відповідно до сезонних змін рослин [2]. Згідно з зазначеною класифікацією, виділено дев'ять сезонних фаз зміни паркового колориту: у весняний, літній і осінній час основу колориту становлять кольори листя, гілок, стовбурів, квіток і плодів деревних рослин, а взимку – забарвлення гілок і стовбурів.

Великий внесок в розвиток колористики ландшафту зроблений грузинський вчений Д.І. Георгберідзе [6], який поділив деревні рослини за колоритністю на такі групи: рослини тривалої колоритності – привертають увагу своїм колоритом кілька разів на рік, завдяки забарвленню різних частин рослини (листя, квіток, плодів, кори); деревні декоративні рослини короткочасної колоритності – рослини, в яких яскраво виражена колоритність в певний визначений період року; декоративні рослини довготривалої колоритності, до яких належать декоративні форми строкато-листяних дерев і кущів, вічнозелені хвойні та листяні рослини. Спираючись на характер структури крони, автор виокремив такі колористичні групи рослин: щільно-колоритні (крона досить щільна, завдяки розташуванню листя, плодів, квіток дає насичений однотонний колоритний об'єм, з незначними просвітами) та роздільно-колоритні (крона ажурна або ж щільна, але квітки і плоди значно віддалені один від одного, між ними є прогалини з листям). Виходячи із специфіки рослинного матеріалу, колоритні композиції Д.І. Георгберідзе поділяє на постійні та сезонні. Останні, своєю чергою, поділяють на ті, що розраховані на весняний та осінній період. Тривалість колоритності сезонних композицій невелика (2-3 місяці), але вона характеризується значним впливом на зміну загального колориту парку. Постійні композиції створюються з рослин з колоритним строкатим або однотонно забарвленим листям, колоритність яких порівняно тривала (близько 8 місяців) або з вічнозелених рослин, які колоритні впродовж всього року [6].

Підсумовуючи огляд досліджень у питанні аналізу колориту ландшафту, варто зазначити, що висвітлені методи оцінювання вирізняються умовністю, суб'єктивністю та несистематизованістю, хоча є дуже важливими для практичних цілей ландшафтного дизайну. Тому доцільним є дослідження, спрямовані на розробку методів оцінювання колористичних особливостей ландшафту.

Оцінювання колориту парку НТУУ "КПІ" проводили за розробленою нами методикою [5], яка полягає в аналізі колориту основних видових точок та виділенні основних кольорів, які формують колорит садово-паркового об'єкта загалом. Отже, для дослідження колориту було виділено 20 видових

точок (осередків рекреації), проведено їх фотообстеження в осінній період (14.10.2012). На основі зведених даних аналізу видових точок було отримано частки основних кольорів, що формують колорит парку (рис.).

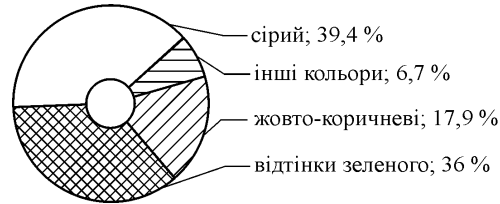

Рис. Розподіл кольорів в осінньому колориті парку НТУУ "КПІ"

Осінній колорит парку сформований у зелено-жовто-коричневій кольоровій гамі, з переважанням теплих відтінків зеленого (36 %) та жовто-коричневих (17,9 %) кольорів, також присутня досить велика частка сірого кольору (39,4 %), що зумовлено забарвленням мощення та явищем повітряної перспективи, частка інших кольорів – незначна (6,7 %). Основними носіями кольору є мінливі (листопадні деревні рослини, їх опале листя, газони) та постійні носії кольору – мощення, малі архітектурні форми.

Оскільки парк знаходиться біля навчальних корпусів, за територіальною ознакою його можна віднести до парків ВНЗ, з чого випливає і основне призначення парку – налаштовувати на робочий лад працівників та студентів університету, а також створювати сприятливе середовище для відпочинку відвідувачів.

Висновки. Підсумовуючи огляд методичних підходів до оцінювання колориту природного середовища варто зазначити, що окремі питання висвітлено в роботах вчених-архітекторів, існують певні класифікації носіїв кольору та рослинних композицій за колоритністю, але загалом матеріал потребує систематизації та вдосконалення.

Згідно з результатами проведених досліджень, встановлено, що осінній колорит парку сформований у зелено-жовто-коричневій кольоровій гамі. Переважання теплих відтінків кольорів в осінньому колориті парку створює позитивну атмосферу, яка сприяє як робочим процесам (жовтий колір), так і відпочинку (зелений) за рахунок великої кількості листяних дерев в паркових насадженнях. Негативним фактором є велика частка сірого кольору, який має гнітючий вплив на відвідувачів. Для підсилення функціонального призначення парку, біля прогулянкових маршрутів варто додати кольори, які сприяють відпочинку (блакитний, синій, фіолетовий), а вздовж транзитних доріжок, якими зазвичай студенти і співробітники університету прямують до навчальних корпусів, пропонуємо додати кольори, які підвищують продуктивність праці (червоний, оранжевий, жовтий). Поліпшення колориту парку варто здійснювати за рахунок мінливих кольорних носіїв, а саме влаштуванням квіткового оформлення, створенням груп з декоративно-листяних дерев та кущів з відповідним забарвленням, влаштуванням малих архітектурних форм різного функціонального призначення.

Література

1. Абишева С.И. Цветоведение : учебн. пособ. [для студ. ВУЗов] / С.И. Абишева. – Павлодар : Изд-во ПГУ, 2009. – 116 с.
2. Авадьяева Е.Н. Русский ландшафтный дизайн / Е.Н. Авадьяева. – М. : Изд-во "Олма-Пресс", 2000. – 388 с.
3. Алексеев С. О колорите / С. Алексеев. – М. : Изд-во "Изобретательное искусство", 1974. – 172 с.
4. Базыма Б.А. Цвет и психика : монография / Б.А. Базыма. – Харьков : Изд-во ХДАК, 2001. – 101 с.
5. Гатальська Н.В. Оцінка колористичних особливостей ландшафту / Н.В. Гатальська, М.С. Мавко // Агробіологія : зб. наук. праць. – Біла Церква. – 2012. – Вип. 8 (94). – С. 54-57.
6. Георгберидзе Д.И. Окраска древесных растений и ее значение в ландшафтной архитектуре / Д.И. Георгберидзе. – Тбилиси : Изд-во "Мецниереба", 1979. – 35 с.
7. Ефимов А.В. Колористика города / А.В. Ефимов. – М. : Стройиздат, 1990. – 272 с.
8. Панксов Г.И. Формирование цветовой среды центральных прибрежных территорий крупнейшего исторического города : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. архит.: спец. 18.00.02 "Архитектура зданий и сооружений" / Г.И. Панксов. – М., 1988. – 20 с.
9. Фрилинг Г. Человек – цвет – пространство / Г. Фрилинг, К. Ауэр. – М. : Стройиздат, 1973. – 141 с.

Олексійченко Н.А., Мавко М.С. Методические подходы к оценке колорита ландшафта

Приведен анализ методических подходов к оценке колорита ландшафта и результаты исследований колорита парковой территории, предложены пути улучшения колористической среды парка в соответствии с его функциональным назначением.

Ключевые слова: колорит ландшафта, методические подходы, парк, носители цвета, функциональное назначение.

Olekseychenko N.A., Mavko M.S. The assessment approaches to analyse of landscape colour

This article reviews the analysis of landscape colour assessment approaches, the research results of parkland colour studies, and also the ways of improving park coloristic environment according to park's functions.

Keywords: landscape colour, methodological approaches, park, colour media, functionality.

УДК 72.03/711.424:656 Л.С. Онищенко-Швец¹; доц. І.Я. Черняк², канд. арх.

ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ОХОРОНА ІСТОРИЧНИХ СИЛУЕТІВ МІСТА

Розглянуто питання формування історичного силуету міста. Надано аналіз розвитку його панорамного сприйняття на різних етапах розвитку міста та з різних видів точок. Запропоновано здійснювати охорону історичних силуетів міста з урахування потреб сучасного будівництва та законодавчого регулювання.

Ключові слова: місто, історичний силует, генеральний план, панорама

Актуальність дослідження і постановка проблеми. Міста, як відображення соціально-економічних та політичних процесів, від часу свого зародження перебувають у постійній трансформації. Містобудівна тканина, як частина живого організму, реагує на зовнішні та внутрішні виклики і потреби та трансформується під їх впливом.

¹ Начальник відділу, Львівська міська рада;

² НУ "Львівська політехніка"